

รายละเอียดของวิชา

วิทยาลัย การแพทย์แผนตะวันออก

หลักสูตร การแพทย์แผนไทยบัณฑิต สาขาการแพทย์แผนไทย ฉบับปี พ.ศ. 2567

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

THT 115	ปฏิบัติการเภสัชกรรมไทย 2 (Thai Pharmacy Practice II)	1 (0-3-2)
วิชาบังคับร่วม	THT114 เภสัชกรรมไทย 2	
วิชาบังคับก่อน	THT112 เภสัชกรรมไทย 1 THT113 ปฏิบัติการเภสัชกรรมไทย 1	
ภาคการศึกษา	2/2567	
กลุ่ม	11 12	
ประเภทของวิชา	☐ วิชาปรับพื้นฐาน ☐ วิชาศึกษาทั่วไป ☒ วิชาชีพ ☐ วิชาเลือกเสรี	
อาจารย์ผู้รับผิดชอบ	พท.ภาวิณี เส็งสันต์	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
	พท.มณีกาญจน์ นภาแก้ว	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
อาจารย์ผู้สอน	พท.ภาวิณี เส็งสันต์	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
	ผศ.อรชดา สิทธิพรหม	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
	พท.นพพันธุ์ ประกิจบุญฤทธิ์	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
	พท.มณีกาญจน์ นภาแก้ว	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
	ภญ.รัตติยา ตั้งบุชาเกียรติ	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
สถานที่สอน	วิทยาลัยการแพทย์แผนตะวันออก	☒ ในที่ตั้ง ☐ นอกที่ตั้ง
วันที่จัดทำ	26 พฤศจิกายน 2567	

หมวดที่ 2 วัตถุประสงค์ของรายวิชาและส่วนประกอบของรายวิชา

1. เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับ

1. เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ คณาเภสัช การจัดทำหมวดหมู่ยาสมุนไพร
2. เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ หลักการและวิธีการปรุงยาแผนโบราณ
3. เพื่อให้นักศึกษารู้จักการประยุกต์ใช้การชั่ง ตวง วัด และการคำนวณทางเภสัชกรรมไทย
4. เพื่อให้นักศึกษารู้จักเรียนรู้ ตัวยาที่มีฤทธิ์แรง การใช้ยาต้ม หรือตัวยาคุมฤทธิ์ การทำให้ตัวยามีฤทธิ์น้อยลง
5. เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้การใช้กระสายยา
6. เพื่อให้นักศึกษา เรียนรู้ในการใช้สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน
7. เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้การใช้ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ
8. เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้การใช้ยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ

2. คำอธิบายรายวิชา

หลักการและวิธีการปรุงยาแผนโบราณ การชั่ง ตวง วัด การคำนวณทางเภสัชกรรมไทย วิธีการใช้ตัวยาอันตราย ตัวยาที่มีฤทธิ์แรง กระสายยา การใช้ยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ และสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน

Formulation principles and preparation procedures of Thai traditional; weighing, measuring and calculations in Thai pharmacy; method of using dangerous and potent Materia medica, traditional pharmaceutical excipients; uses of herbal medicines in National List of Essential Herbal Medicine, Nonprescription herbal medicines and herbal medicines in primary health care.

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

มี3.....ชั่วโมง/สัปดาห์

เบอร์โทรศัพท์ 085-9957551

e-mail: maneekran.n@rsu.ac.th

Facebook: THT114/THT115_67

4. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา (Course Learning Outcomes: CLOs):

1. ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและผู้อื่นได้
2. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ เกี่ยวกับการจัดทำหมวดหมู่ยาสมุนไพร วิธีการปรุงยาแผนโบราณ การชั่ง ตวง วัด การคำนวณทางเภสัชกรรมไทย วิธีการใช้ตัวยาอันตราย ตัวยาที่มีฤทธิ์แรง กระสายยา การใช้ยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ และสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐานได้
3. สามารถบูรณาการและประยุกต์ใช้กับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องกับหลักการเภสัชกรรมไทย รวมถึงทฤษฎีการแพทย์แผนไทย และสามารถสืบค้น รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยโดยประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้
4. ผู้เรียนสามารถสืบค้น และวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

หมวดที่ 3 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

การพัฒนาผลการเรียนรู้ในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านที่มุ่งหวัง มีดังต่อไปนี้

1. ความรู้

PLOs	สาระผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชา (CLOs)	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
1	1.1 สามารถอธิบายหลักการพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์แผนไทยได้	● สอนโดยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ● สอดแทรกหลักการและทฤษฎีการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และให้เชื่อมโยงกับศาสตร์บูรณาการอื่นที่เกี่ยวข้อง	● ประเมินจากการสอบย่อย สอบกลางภาค และการสอบปลายภาคด้วยข้อสอบ ● ประเมินและให้คะแนนจากงานที่มอบหมาย
	1.2 สามารถนำความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยไปใช้ในการสอบใบประกอบวิชาชีพ	● สอดแทรกหลักการและทฤษฎีการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และให้เชื่อมโยงกับศาสตร์บูรณาการอื่นที่เกี่ยวข้อง	● ไม่มีการประเมินผล
	1.3 สามารถทำงานวิจัยและนำเสนอผลงานทางการแพทย์แผนไทย	● สอนโดยการสอดแทรกผลงานวิจัยที่มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับข้อมูลสมุนไพรด้านต่างๆ	● ไม่มีการประเมินผล

2. ทักษะ

PLOs	สาระผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชา (CLOs)	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
2	2.1 สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้	● สอนโดยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ● มอบหมายงานให้ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และทำรายงาน ● นำเสนอผลงานด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม	● ประเมินจากการสอบย่อย สอบกลางภาค และการสอบปลายภาคด้วยข้อสอบ ● ประเมินและให้คะแนนจากงานที่มอบหมาย
	2.2 สามารถสื่อสารกับผู้ป่วย ญาติ หรือผู้เข้ารับบริการทางการแพทย์ได้	● เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับผู้สอน และบุคคลรอบข้าง	● ประเมินจากการสอบย่อย สอบกลางภาค และการสอบปลายภาคด้วยข้อสอบ
	2.3 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม	● ให้นักศึกษามีการอภิปราย/การวิเคราะห์ ประมวลผล/นำเสนอ จัดทำรายงาน และสามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างเหมาะสมในรายวิชา	● ไม่มีการประเมินผล

3. จริยธรรม

PLOs	สาระผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชา (CLOs)	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
3	3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพการแพทย์แผนไทย	● สอดแทรกประเด็นความมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	● ประเมินจากการสอบย่อย สอบกลางภาค และการสอบปลายภาคด้วยข้อสอบ ● ประเมินและให้คะแนนจากงานที่มอบหมาย
	3.2 ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	● สอนแบบมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ● สอดแทรกเรื่องคุณค่าทัศนคติคุณธรรมจริยธรรมแห่งวิชาชีพในการสอน ● มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	● สังเกตพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียน และการส่งงานจะต้องเป็นไปตามกำหนดเวลา เพื่อฝึกให้นักศึกษารับผิดชอบตนเอง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ● ประเมินและให้คะแนนจากงานที่มอบหมาย

4. ลักษณะบุคคล

PLOs	สาระผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชา (CLOs)	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
4	4.1 รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	● สอนแบบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับผู้สอน และบุคคลรอบข้าง ● เพิ่มการทำงานเป็นทีมเพื่อเสริมสร้างบทบาทภาวะผู้นำและผู้ตาม	● สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน ● ประเมินและให้คะแนนจากงานที่มอบหมาย
	4.2 มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	● มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	● ประเมินและให้คะแนนจากงานที่มอบหมาย

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

ลำดับ ที่	กิจกรรมหัวข้อการเรียนการสอน	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	อาจารย์ผู้สอน
1	<u>ปฏิบัติการ</u> คณาเภสัช (จุลพิภัก)	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
2	<u>ปฏิบัติการ</u> คณาเภสัช (พิภัก)	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
3	<u>ปฏิบัติการ</u> คณาเภสัช (พิภัก)	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
4	สอบย่อย			
	<u>ปฏิบัติการ</u> มหาพิภัก และมหาพิภักทั่วไป	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
5	<u>ปฏิบัติการ</u> หลักและวิธีการปรุงยาแผนโบราณ	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
6	<u>ปฏิบัติการ</u> การชั่ง ตวง วัด การคำนวณทางเภสัช กรรมไทย	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
7	<u>ปฏิบัติการ</u> การใช้ตัวยาอันตราย การระตุ การ ประสะ และการฆ่าฤทธิ์	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
8	สอบกลางภาค			
9	<u>ปฏิบัติการ</u> กระสายยา	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
10	<u>ปฏิบัติการ</u> สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ครั้งที่ 1)	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
11	<u>ปฏิบัติการ</u> สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ครั้งที่ 2)	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
12	<u>ปฏิบัติการ</u> ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ และ การใช้สมุนไพรในบัญชีหลักแห่งชาติ (ครั้งที่ 1)	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
13	<u>ปฏิบัติการ</u> ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ และ การใช้สมุนไพรในบัญชีหลักแห่งชาติ (ครั้งที่ 2)	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
14	<u>ปฏิบัติการ</u> ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ และ การใช้สมุนไพรในบัญชีหลักแห่งชาติ (ครั้งที่ 3)	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
15	<u>ปฏิบัติการ</u> ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ และ การใช้สมุนไพรในบัญชีหลักแห่งชาติ (ครั้งที่ 4)	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
16	ทบทวนความรู้	3	สมุนไพรสด/แห้ง และแบบฝึกหัด	ทีมผู้สอน
17	สอบปลายภาค			
รวม		45		

2. แผนการประเมินความรู้

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่	สัดส่วนของการประเมินผล
1.1, 2.1, 2.2, 3.1	สอบย่อย	4	20%
	สอบกลางภาค	8	20%
	สอบปลายภาค	17	40%
1.1, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2	การเข้าชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	5%
1.1, 2.1, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2	งานที่ได้รับมอบหมาย	ตลอดภาคการศึกษา	15%
รวม			100%

3. ความสอดคล้อง Course Learning Outcome (CLOs) กับผลลัพธ์การเรียนรู้

CLOs	1.ความรู้		2.ทักษะ		3.จริยธรรม		4.ลักษณะบุคคล	
	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2
CLO 1 ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและผู้อื่นได้					✓	✓	✓	✓
CLO 2 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสามารถบูรณาการกับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓				
CLO 3 ผู้เรียนสามารถสืบค้น และวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่นำเสนอได้	✓		✓	✓			✓	✓
CLO 4 ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลที่สืบค้นมา นำเสนอด้วยและอภิปรายด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้	✓	✓	✓	✓			✓	✓

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

- 1) ตำราการแพทย์แผนไทย ประเภทเภสัชกรรมไทยของกองประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข
- 2) เอกสารประกอบคำสอน ของคณะผู้สอน

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

- 1) เวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 1 และเล่ม 2 จัดพิมพ์โดยกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ
- 2) ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม 1 เล่ม 2 ฉบับพระยาพิชัยประสาท จัดพิมพ์โดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- 3) ตำราการแพทย์ไทยเดิม (แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์) ฉบับอนุรักษ์ จัดทำโดยมูลนิธิฟื้นฟูส่งเสริมการแพทย์ไทยเดิม และอายุรเวทวิทยาลัย (ชีวกโกมารภัจจ์)
- 4) ตำรายาในศิลาจารึกวัดพระเชตุพน ฯ จัดพิมพ์โดยโรงเรียนแพทย์แผนโบราณวัดพระเชตุพนฯ
- 5) ตำราแพทย์ไทยแผนโบราณ เล่ม 1 เล่ม 2 เล่ม 3 รวบรวมโดยขุนโสภิตบรรณลักษณ์
- 6) ตำรายาจารึกวัดราชโอรสและพระโอสถพระนารายณ์ จัดพิมพ์โดยโครงการเผยแพร่เอกลักษณ์ของไทยฯ กระทรวงศึกษาธิการ
- 7) คำอธิบายตำราพระโอสถพระนารายณ์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรชามหาราชา จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์อัมรินทร์ พ.ศ. 2544
- 8) ตำราสรรพคุณยา ฉบับกรมหลวงวงษาธิราชสนิท และตำราอื่นๆ ตามประกาศของคณะกรรมการวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทย

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- 1) ตำราอื่นๆ ตามประกาศของคณะกรรมการวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทย
- 2) คู่มือการใช้ยาจากสมุนไพร สำหรับสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ
- 3) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ web site ของวิทยาลัย
- 4) เกมสมุนไพรออนไลน์ หัวข้อ “สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน” โดยคณะผู้สอน

หมวดที่ 6 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลกระบวนการวิชาโดยนักศึกษา

- ☒ การประเมินประสิทธิภาพการสอนโดยนักศึกษา
- ☐ แบบประเมินกระบวนการวิชา
- ☐ การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- ☐ การสะท้อนคิด จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- ☐ ข้อเสนอแนะผ่านช่องทางออนไลน์ ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

2. กลยุทธ์การประเมินการจัดการเรียนรู้

- ☒ แบบประเมินผู้สอน
- ☐ สะท้อนโดยนักศึกษา
- ☐ ผลการสอบ
- ☐ การทวนสอบผลประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้
- ☐ การประเมินโดยคณะกรรมการกำกับมาตรฐานวิชาการ
- ☐ การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

3. กลไกการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

- ☐ สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- ☐ การวิจัยในและนอกชั้นเรียน
- ☒ อื่นๆ (ระบุ) ประชุมกรรมการบริหารและกรรมการกำกับมาตรฐานของหลักสูตร

4. กระบวนการทวนสอบผลลัพธ์การเรียนรู้ของกระบวนการวิชาของนักศึกษา

☐ มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบรายงานวิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

- ☒ การทวนสอบการให้คะแนนการตรวจผลงานของนักศึกษาโดยกรรมการประจำภาควิชาและคณะ
- ☐ การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร

☐ อื่นๆ (ระบุ)

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการวิชา

- ☒ ปรับปรุงกระบวนการวิชาในแต่ละปี ตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบตามข้อ 4
- ☐ ปรับปรุงกระบวนการวิชาในแต่ละปี ตามผลการประเมินผู้สอนโดยนักศึกษา
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)